

Dr. Raisz Anikó

környezetügért és körforgásos gazdaságért felelős államtitkár

Energiaügyi Minisztérium

1117 Budapest, Október huszonharmadika u. 18.

[REDACTED]
ugyfelszolgalat@em.gov.hu
[REDACTED]**Tárgy:**

Nemzetközi műanyagcsökkentési célok támogatása

Tisztelt Államtitkár Asszony!

Közeleg az ENSZ Környezetvédelmi Programjának (UNEP) keretein belül létrejött Kormányközi Tárgyaló Bizottság ülésorozatának negyedik (INC-4) fordulója, ahol a műanyagszennyezés elleni kötelező érvényű nemzetközi egyezményről tárgyalnak. Kiemelten fontosnak tartjuk, hogy ezen a történelmi jelentőségű egyeztetésen ambiciózus lépésekről döntsenek a Földünket egyre nagyobb mértékben sújtó műanyagszennyezés felszámolására. Hazánkat folyóinkon keresztül rendszeresen éri a határon túlról érkező műanyagszennyezés, ezért Magyarországnak elemi érdeke, hogy létrejöjjön egy szigorú nemzetközi egyezmény a műanyag áradat megfékezésére.

A Greenpeace három legfontosabb követelése az egyezmény tartalmára vonatkozóan:

Az elsődleges cél a polimergyártás korlátozása.

Kritikus forduloponthoz érkezünk, hogy megtartsuk, illetve továbbfejlesszük az egyezmény szövegében szereplő rendelkezéseket, amelyek az elsődleges műanyagpolimer-gyártásra vonatkoznak. Arra kérjük Önt, hogy támogassa azokat a jogilag kötelező érvényű rendelkezéseket, amelyek globális és nemzeti szinten egyaránt korlátozzák és fokozatosan csökkentik a gyártást valamennyi műanyag esetében.

A tagállamok által elfogadott dokumentumban ([UNEA Resolution 5/14](#)) született egy olyan megállapodás, amely a „fenntartható termelést” támogatja – vezető tudósok [1] is alátámasztják, hogy ez a műanyaggyártás visszafogását jelenti. Ha a gyártás a jelenlegi vagy a tervek szerinti növekvő mértékben folytatódik, akkor soha nem leszünk képesek kezelni a műanyagszennyezést [2]. A keresletcsökkentő intézkedések és az életciklusvégi infrastruktúrákba történő hatalmas beruházások ellenére a hulladékgazdálkodási rendszerek túlterheltek, és lehetetlen kizárólag rájuk támaszkodni a válság megoldásában.

- Ha tartani szeretnénk a párizsi megállapodásban meghatározott 1,5 Celsius-fokos globális felmelegedési küszöbértéket, illetve óvni szeretnénk az emberi egészséget és az élővilágot, akkor a teljes műanyaggyártás mennyiségét 2040-ig legalább 75%-kal kellene csökkenteni.
- A gyártás csökkentésének nemzetközi célnak kell lennie, globálisan elfogadott országos szintű célokkal (figyelembe véve az egyes országok eltérő körülményeit). Ezt egyéb upstream (ellátási láncban feljebb lévő termelésre vonatkozó) intézkedésekkel kell kiegészíteni, pl. az aggodalomra okot adó vegyi anyagok, monomerek és polimerek csoportjaira vonatkozó korlátozásokkal.

Csökkentési és újrafelhasználási célok meghatározása.

Határozottan támogatjuk az egyes termékek és polimerek betiltására és fokozatos kivonására irányuló erőfeszítéseket, azaz az olyan rendelkezéseket, mint a műanyag zacskók korlátozására hozott hazai jogszabály és a SUP-irányelvben lévő tilalmak. Ezek rendkívül fontos intézkedések, ám felhívjuk a figyelmet arra, hogy önmagukban nem elegendőek a műanyagválság felszámolására.

- Definiálják egyértelmű és végrehajtható módon a csökkentési célokat, és hogy mire vonatkoznak a rendelkezések. Határozzanak meg általános és ágazatspecifikus célokat, valamint a csökkentésre és újrafelhasználásra vonatkozó egyértelmű indikátorokat.
- Az egyezményben foglaltak végrehajtásának nyomon követéséhez egységes és rendszeres jelentéstételi kötelezettséget kell rendelni, az újrafelhasználási rendszerek megvalósításához pedig iránymutatásokra (guideline-okra) van szükség.
- Az egyezménynek olyan újratöltési megoldásokat is támogatnia kell, amelyek valóban csökkentik az erőforrás-felhasználást és a hulladékot, és javaslatokat kell tenni, az ezt segítő jogi eszközökre is.

Ezek az intézkedések egyenlő versenyfeltételeket biztosítanak a vállalkozások számára, valamint csökkentenék a szén-dioxid-kibocsátást és a hulladékot. Egyre több bizonyíték van arra, hogy az újratöltés, újrafelhasználás az egyik legfontosabb eszköz az illegális hulladéklerakás, személtelés elleni harcban.

A végrehajtási eszközök összehangolása a hulladékhierarchiával.

Azaz annak biztosítása, hogy az egyezményben foglalt intézkedések végrehajtását támogató finanszírozások prioritásként kezeljék a probléma megoldását annak forrásánál. Például a rendelkezésre álló pénzügyi eszközök a gyártás csökkentését, az újrafelhasználást és az újratöltési rendszereket támogassák, szemben a drága újrafelhasználási infrastruktúra vagy más, a hierarchiában még alacsonyabb helyen álló intézkedések (például a hulladékégetés) finanszírozásával.

Kérjük biztosítsa, hogy hazánk ezeknek a céloknak a képviselőjében lépjen fel a műanyagszennyezés elleni nemzetközi egyezményről történő tárgyalások során.

Üdvözlettel,

Simon Gergely

vegyianyag-szakértő
Greenpeace Magyarország Egyesület
1143 Budapest, Zászlós u. 54.

Hivatkozások:

[1]

<https://easac.eu/publications/details/update-on-the-easac-plastics-report-towards-a-plastics-treaty>

[2] <https://www.systemiq.earth/towards-ending-plastic-pollution-by-2040/>

Kelt: Budapest, 2024. április 19.